

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы		044/56-15
ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ		10 беттің 1 беті

**«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ
жанындағы медицина колледжі**

«Бекітемін»
 Медицина колледжінің директоры
М.А.Отыншиев
 «08» _____ 2018ж.

Жұмыс оқу бағдарламасы

Пән: « Физиотерапия және массаж»
Курс: 4
Мамандығы: 0301000 «Емдеу ісі»
Біліктілігі: 0301013 «Фельдшер»
Сағат саны: 36сағат
Теория: 12 сағат
Тәжірибе: 24 сағат

Шымкент 2018ж.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы		044/56-15
ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ		10 беттің 2 беті

Жұмыс оқу бағдарламасы ҚРЖМББС мен үлгілік кәсіптік оқу бағдарламасына өзгертулер мен толықтырулар енгізу туралы ҚР ДСЖӘД министрлігінің 29.07.2016ж. № 661 бұйрығына сәйкес және ҚР ДС министрінің 5. 08. 2010ж. № 604 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу бағдарламасы негізінде құрастырылды.

Кафедра мәжілісінде қаралды
 Хаттама № 147 08 2018 ж.

Кафедра меңгерушісі, м.ғ.к. профессор м.а., Ж Н.А. Жаркинбекова

«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің
 әдістемелік кеңес мәжіліс бекітілді.
 Хаттама № 31 08 2018ж.

Әдістемелік кеңес төрайымы Д Н.Р. Джуманкулова

Дайындаған оқытушы С Х.А. Сайтмуратов

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ	044/56-15 10 беттің 3 беті

Мазмұны

1. Түсіндірме жазба
2. Пәнді оқытудың жоспарлы нәтижелері
3. Пәннің мазмұны және тақырыптық жоспары
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыру және жүзеге асыруға қойылатын талаптар
5. Жоспарланған білім беру нәтижесін бақылау
6. Ұсынылған әдебиеттер және оқыту құралдары

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ	044/56-15 10 беттің 4 беті	

1. Түсіндірме жазба

Осы жұмыс оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің Жұмыс оқу бағдарламасы ҚРЖМББС мен үлгілік кәсіптік оқу бағдарламасына өзгертулер мен толықтырулар енгізу туралы ҚР ДСЖӘД министрлігінің 29.07.2016ж. № 661 бұйрығына сәйкес және ҚР ДС министрінің 5. 08. 2010ж. № 604 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу бағдарламасы негізінде құрастырылды. «Емдеу ісі» мамандығының «Физиотерапия және массаж» пәні бойынша оқыту болашақ мамандардың кәсіби біліктілігін қалыптастырудың ажырамас бір бөлігі болып табылады. Пәнді оқытуға 24 сағат көлемінде практикалық сабақ қарастырылған. Бағдарламада қарастырылған бөлімдер мен тақырыптар тізімі толығымен өткізілуге міндетті болып табылады, оларды тереңдетіп және кеңейтіп өзгертуге болады. Осы жұмыс оқу бағдарламасы студенттердің анатомия, физиология, фармакология негіздері, медбикелік іс негіздері пәндерінен алған білім, білік, іс-әрекет және қатынас дағдыларын жетілдіруге бағытталған. Бағдарламада терапиядағы медбикелік іс, педиатриядағы медбикелік іс, хирургия және реанимациядағы медбикелік іс, акушерство және гинекологиядағы медбикелік іс пәндерімен интеграция қарастырылған. Физиотерапия – бұл емдік мақсатта физикалық факторлардың шынайы немесе қайта қалыптасқан түрінде қолдануы жайлы ғылым. Көптеген емдеу және алдын алу әдістерінің ішінде физикалық факторлардың орны ерекше, өйткені олар этиопатогенездің көптеген звеноларына әсер етіп, тірек-қимыл аппараты (ТҚА) ауруларының туындап және дамуына әсерін тигізеді. Көпжылдық зерттеулер және олардың негізінде қолданылатын физикалық факторлар, әсіресе ауруханалық емнен кейін, бейімді-компенсаторлы үрдістердің оптимизациялануына әсер етсе, ал реабилитацияның ұзақ кезеңдерінде қызметтік жүйелерді қажетті деңгейде ұстап тұрады. Физикалық әдістердің қауіпті факторларға әсер етуі дәлелденгендей, олардың көптеген түрлерін алдын алу мақсатында қолдануға мүмкіндік береді. Кейінгі жылдарда көрсеткеніндей, көптеген аурулардың және (ТҚА) жарақаты негізінде микроциркуляция, тіндер зат алмасуы, гипоксемия және тіндер гипоксиясы, гиподинамикалық бұзылыстар және т.б. жатады.

Емдік қайта қалпына келтіру шаралар кешеніне физикалық әдістердің төтенше түрде маңызды орынды алады. Жыл сайын олар кең өзіндік ауқымды қолданыстарын клиникада және спорттық тәжірибеде жүзеге асырады. ТҚА жарақатты және ауруларын емдеуде жиі электрофорез, ультрадыбыс (фонофорез), диадинамотерапия, амплипульстерапия, гидропроцедуралар, массаж, парафино-озокеритті аппликациялар және т.б қолданады. «Медбикелік іс» мамандығы бойынша «Физиотерапия» пәнінен жұмыс оқу бағдарламаны іске асыру сәйкес жасалынып, VII семестрде дифференциалды сынақ тәртібі бойынша өткізу қарастырылған.

Физиотерапияның негізгі мақсаты Адам денсаулығын сақтау мен жақсарту үшін физикалық факторларды қолданып, біртіндеп дәрілерді қолданудан арылу, дені сау адам мен науқастарға оның денсаулығының болашағын айқындату.

Пәннің міндеттері:

- Физиотерапия әдістерін қолдану;
- Медициналық ұйымда інеттік қауіпсіздік пен кәсіби қауіпсіздікті ұйымдастыру;
- Өз - өзіне қызмет көрсете алмайтын науқастарды күту;

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ	044/56-15 10 беттің 5 беті	

- Емдік қорғаныс режимін іске асыру;
- Емдік тамақтануды ұйымдастыру;
- Науқастың қызметтік жағдайын бағалау;
- Науқаспен оның туысқандарымен нәтижелі сөйлесуді ұйымдастыру.

Медициналық ұйым және колледждің клиникаға дейінгі бөлмелерінде тәжірибелік сабақты жүргізу заманауи талаптарға жауап беру керек.

Сабақтарды жүргізу түрлері

Оқу сабақтары оқу бөлімінің кестесі бойынша жүргізіледі (оқудан тыс уақытта үйренушімен тәжірибелік және жеке, өзіндік сабақтар). Оқыту үрдісінің ұйымдастырыуымен әртүрлі түрдегі сабақтарды жүргізуді ұсынады: инновациялық технологияларды қолданумен клиникалық жағдайдағы қалыптасқан сабақ.

2. Пәнді оқытудың жоспарлы нәтижелері

Стандартта жоспарланған білім берудің нәтижелері	Типтік оқу бағдарламасында жоспарланған білім берудің нәтижелері
Үйренуші келесі құзырларды меңгеру тиіс; Базалық құзыреттіліктер БК 1. Оқу БК 1.1 Өзін дамыту: кәсіби өсумен, ұзақ мерзімді оқу дағдыларын жоспарлай білу; БК 1.2 Компьютерлі технологиялар: өзіндамыту және жұмыс кезінде ақпараттық компьютерлік технологияларды қолдану; БК 2. Этика БК 2.1. Қоғамдық өмір: қоғамдық өмірде белсенді қатысу; БК 2.2. Этикалық ұстанымдар: кәсіби этикалық ұстанымдарға беріктігін көрсету. БК 2.3. Эстетика: жұмыс ортасында эстетиканы ұстанып және бағалау; БК 3 Коммуникациялар және командада жұмыс жасау БК 3.1. Коммуникативті дағдылар: жағдайды бағалаумен әртүрлі адамдармен нәтижелі комуникацияға түсуді көрсету; Кәсіптік құзыреттер: КК 1. Денсаулықты нығайту КК 1.1 Салауатты өмір салты: индивидумдарда, отбасында және халық топтарында саламатты өмір салтын құруға бағытталған қызметті атқарады.	Пәнді оқу кезінде үйренуші тиіс: Білу: - физиотерапияның тарихын; - медициналық этика, деонтология және биоэтика негіздерін; - медициналық мекемелердің түрлерін және физиотерапия бөлмесі медбикесінің жұмысын; - физиотерапиялық процестің бүтіндігін және жүйелілігінің мінездейтін негізгі нақтыларын; - түрлі емшаралардың биологиялық және емдік әсерлерінің механизмін; - физиотерапиялық емшаралардың мөлшерін; - физиотерапиялық емнің көрсетпелері мен қарсы көрсетпелерін; - ем шараларды жүргізудегі әдістермен техникаларын; - аппараттармен жұмыс жасаған кезде қауіпсіздік техникасын сақтау; - кейбір жеке әдістерін. Істей алу: - медициналық ұйымдар бөлімдерінде жұмысты ұйымдастыру; - әртүрлі типтегі ақпарат көздерін іздеуді жүргізу - осы ақпараттарды көрсетілген белгілермен талдау жасау текст, карта, кесте, схема, аудиовизуальді қатар; - актуальды мәселелер бойынша талқылауларға қатысып, сұрақтарды шешуде өзіндік ұстанымдарды қалыптастырып, жария етуге келетін мәліметтерді қолдану; - дәрігер тағайындауын дұрыс орындау; - емшараларды және аппараттармен жұмыс істеуді

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ		044/56-15 10 беттің 6 беті

КК 1.2. Бақылау: пациенттерді және түрлі қауіп-қатер топтарындағы адамдарды тиімді бақылауды жүзеге асырады. КК 1.3. Кеңес беру: денсаулықты сақтау және нығайту бойышна пациентке және оның отбасына консультация беру дағдыларын игерген.	дұрыс жүргізу; - науқастармен дұрыс сөйлесу, этика мен деонтологияны сақтау, - физиотерапия бөлмесінде қауіпсіздік техникасын сақтау.

3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны

3.1. Тақырыптық жоспары

№	Тақырыптардың атауы	сағат саны	оның ішінде	
			теориялық сабақ	тәжірибелік сабақ
1	Физиотерапия бөлімінің жұмысын ұйымдастыру.	6	2	4
2	Электр тоғымен емдеу.	6	2	4
3	Токтар, жоғары, ультражоғары және асқын жиілікті өрістер.	6	2	4
4	Сәулемен емдеу. Ультра дыбыс	6	2	4
5	Ингаляциялық терапия.	6	2	4
6	Массаж.	6	2	4
	Барлығы:	36	12	24

3.2. Пәннің мазмұны

Физиотерапия бөлімінің жұмысын ұйымдастыру. «Физиотерапия» пәні, мақсаттары. Физиотерапия ілім ретінде пайда болу тарихы. Физиотерапия бөлмесінің жабдықталуы және гигиеналық талаптар. Физиотерапия бөлмесі медбикесінің міндеттері. Қауіпсіздік техника ережелерін сақтау. Электрожарақат кезінде алғашқы медициналық көмек. Физиоёмшараларды жүргізуге көрсетпелер және қарсы көрсетпелер.

Электр тоғымен емдеу. Электр тоғы туралы түсінік. Ток түрлері. Тұрақты электро ток. Гальванизация . Адам денесінде токтың қозғалысы. Электролиз. Гальванизация жүргізуге көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Дәрілік электрофорез. Электрофорездің гальванизациядан тиімділіктері. Электрофорезде қолданылатын дәрі-дәрмектер. Мөлшерлеу. Жалпы және сегментарлы әдістерде токтың тығыздығы. Аппаратура. Әдістемелер. Көлденең және ұзынабойлы әдістемелер. Камералы ванналар және көз ваннашалар. Жеке әдістемелер. Жалпы гальванизация және электрофорез (Вермель әдісі бойынша). Жаға аймағының гальванизациясы және электрофорезі (Щербак әдісі

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- 	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ	044/56-15 10 беттің 7 беті	

бойынша). Омыртқаның көлденең гальванизациясы және электрофорезі. Мұрын шырышты қабатының гальванизациясы және электрофорезі (Кассиль және Гращенко әдісі). Импульсты токтар. Импульстардың жиілігі, түрі және ұзақтылығы бойынша импульсты токтар. Электроұйқы. Әсер ету механизмі. Бастапқы – тежеу кезеңі. Екінші кезеңі – мидың қызметтік белсенділігінің жоғарлауы. Импульсті токтің түрлері. Электроұйқының дәрілік ұйқыдан тиімділіктері. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер. Көз-емзікше әдістері. I және II дәрежедегі гипертониялық ауру кезінде электроұйқы. Асқазан және ұлтабар жарасы кезінде электроұйқы. Жүректің ишемиялық ауруы кезінде электроұйқы. Дидинамотерапия. Дидинамикалық токтардың түрлері. Ауырсыну басатын әсері. Дидинамофорез. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер. Аяқ және қолдардың артериялық қан тамырының созылмалы жетіспеушілігі кезінде дидинамотерапия. Иық буынының артритіндегі дидинамотерапия. Амплипульстерапия. Синусоидалды токтің түрлері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Аппаратура. Әдістемелер. Омыртқаның мойын аймағындағы ауырсыну нүктелеріне әсер ету. Секреторлық жетіспеушілікпен жүретін созылмалы гастрит кезінде амплипульстерапия.

Электростимуляция. Анықтама. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараларды мөлшерлеу. Емшара ұзақтылығы. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер. Өт қуығының бұлшық еттерінің электростимуляциясы мышц желчного пузыря (өт жолдарының дискенезиясында). Дене бұлшық еттерінің парез кезінде электростимуляциясы.

Токтар, жоғары, ультражоғары және асқын жиілікті өрістер.

Дарсонвализация. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Ультратонотерапия. Аппаратура. Әдістемесі. Контактті әдістемесі. Дистанционды әдістемесі. Бастың шаш аймағына дарсонвализация жасау. Геморройда ректалды дарсонвализация жасау.

УЖЖ (ультра жоғары жиілікті терапия)-терапия. Емдік әсері. Жылулық, қабынуға қарсы және и антиспастикалық әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараларды мөлшерлеу. Емшара ұзақтылығы. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер. Жедел ринитте УЖЖ-терапия. Созылмалы тонзилиттің өршуінде УЖЖ-терапия. Жедел отитте және созылмалы отиттің өршуінде УЖЖ-терапия. Жедел нефритте және созылмалы нефриттің өршуінде УЖЖ-терапия.

ӨЖЖ-терапиясы (өте жоғары жиілікті терапия, микротолқынды терапия). Дециметр толқынды (ДМТ терапиясы) және сантиметр толқынды (СМТ терапиясы). ДМТ терапиясының әдістемесі. Контактті әдістемесі. Дистанционды әдістемесі. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараларды мөлшерлеу. Емшара ұзақтылығы. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер. Созылмалы тонзиллитте сантиметр толқынды терапия жасау. Буындардың деформацияланған артрозында сантиметр толқынды терапия жасау. Бронхиальды демікпеде ДМТ-терапия

Сәулемен емдеу. Ультра дыбыс

Сәуленің физикалық қасиеті. Сәуленің биологиялық әсері. Инфрақызыл сәулесі. Толқын ұзындығы. Терапиялық әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараларды мөлшерлеу. Емшара ұзақтылығы. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер. Көрінетін сәуле (жарық). Толқын ұзындығы. Лазер туралы түсінік. Терапиялық әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараларды мөлшерлеу. Емшара ұзақтылығы. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер.

Ультракүлгінді сәулелену. Толқын ұзындығы. Терапиялық әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараларды мөлшерлеу. Биомөлшерді анықтау. Емшара

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979- 	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ	044/56-15 10 беттің 8 беті	

ұзақтылығы. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер. Зақымданған ошақты сәулелендіру. Ошақтан тыс сәулелендіру. Тері аймақтарын сәулелендіру. Рефлексогенді зоналарды сәулелендіру.

Ультрадыбыспен емдеу Ультрадыбыстың анықтамасы. Ультрадыбыс толқындарының жиілігі. Ультрадыбыс күшін әсер ету режимдері. Пьезоэлектрлік эффект. Организмге әсері. Механикалық, физико-химиялық және әлсіз жылу әсері. Дәрілік заттардың ультрафонофорезі (фонофорез). Терапиялық әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараларды мөлшерлеу. Емшара ұзақтылығы. Аппаратура. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Әдістемелер. Ультрадыбыспен иық буынына және омыртқаның паравертебралды аймағына әсер ету. Асқазанның жара ауруында ультрадыбыспен әсер ету. Сумен емдеу емшаралары Тұтқыр су. «Гидротерапия». Судың физикалық қасиеті. Судың организмге температуралық және механикалық әсері. Тұтқыр сумен емшаралар. Су құю. Ысқылау. Ылғалды орау. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Душтар. Душ түрлері: а) пішіні мен су ағу бағытына қарай, және де судың механикалық әсерінің күшеюіне байланысты – жаңбыр тәрізді, шаң тәрізді, ине тәрізді, жоғары көтерілуші, айналмалы, шапшып ағатын (Шарко душы), желпуіш тәрізді және шотланд душы; б) судың температурасына қарай – суық 8-18⁰С, салқын 25-32⁰С, индифферентті 33-35⁰С, жылы 36-38⁰С; в) су қысымының дәрежесіне қарай – төмен қысымды (1 ат-ға дейін), орта (1,5-2 ат.) және жоғары қысымды (2,5-4 ат.); г) әсер ету жеріне қарай – жалпы және жергілікті. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Тұтқыр ванналары. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Минералды және дәрілік сулар Бальнеотерапия. Минерализация туралы түсінік. Судың құрамындағы анионның мөлшеріне қарай минералды сулар гидрокарбонатты, хлорлы, сульфидті, нитратты және көп құрамды сулар болып бөлінеді. Негізгі катиондар натрий, кальций, калий, магний. Газ құрамына қарай көмірсу, күкіртсутек, радон, азот сулары болып та бөлінеді. Химиялық құрамына қарай йодбромды, темірлі, кремнийлі, мышьяқты минералды сулар. Көмірсу минералды су ванналары. Табиғи күкіртсутекті ванналар (сульфидті). Табиғи радонды ванналар. Йодобромды ванналар. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Минералды суларды ішу. Минералды судың температурасымен құрамының физиологиялық процесстерге әсері. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Хош иісті (ароматталған) және дәрілік заттар қосылған ванналар. Қылқанды ванналар. Шалфей ванналары. Қыша ванналары. Скипидар ванналары. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Газды сулар Газды ванналар. Маржан ванналары. Жасанды көмірқышқылды ванналар. Жасанды күкірт сутекті ванна. Жасанды радон ванналары. Оттегі ванналары. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Емдік жылу факторлары Емдік балшықтар

Сульфидті лай (иловый) балшықтары. Сапропельді балшықтар. Шым тезек (торф) балшықтары. Балшықтың емдік факторлары. Балшықпен емдеу курсының анықтау. Балшықпен емдеу емшараларының әдістемесі. Балшықпен емдеудің ерекше түрлері.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ	044/56-15 10 беттің 9 беті	

Климато-қимыл режимі. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Парафин. Парафинотерапия әдістемелері. Қабаттау әдісі. Парафин ваннашалары. Салфеткалы – аппликациялы әдіс. Кюветалы – аппликациялы әдіс. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Озокерит. Физикалық қасиеттер. Озокеритотерапия әдістемелері. Қабаттау әдісі. Озокерит ваннашалары. Салфеткалы – аппликациялы әдіс. Кюветалы – аппликациялы әдіс. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

Ингаляциялық терапия. Аэрозольтерапия. Аэрозолдер анықтамасы. Ингаляциялық аэрозольтерапия. Дәрілік аэрозольдердің әсері. Емшара жүргізетін бөлмелер. Галокамералар, тұзды шахталар туралы түсінік. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі. Курорт анықтамасы. Курорт түрлері. Қазақстанда климаттық зоналар мен курорттар. Климатотерапия түрлері. Климатотерапияның негізгі құрғылар. Аэротерапия. Гелиотерапия. Талассотерапия. Теңізде шомылу. Емдік әсері. Көрсетпелер және қарсы көрсетпелер. Емшараны мөлшерлеу. Әсер ету ұзақтылығы. Медбике әрекеттерінің алгоритмі.

4. Білім беру үрдісін ұйымдастыру мен жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Физиотерапия бөлмесінде үйренушінің білімі, біліктілігі және дағдылануы науқасқа физиотерапиялық көмек көрсетуі «Физиотерапия және массаж» пәнінің мазмұны медбикенің құзырындағы деңгейде шартталған болуы тиіс.

МЖМБС сәйкес үйренушінің базалық, кәсіби құзырлылығын қалыптастыруда оқыту модулінің құрылымы енгізілген. Оқыту кезінде замануи әдістемелік әдебиеттерді, жаңа оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтар, инновациялық ақпаратты мультимедиялық құрылғыларды қолдану ұсынылған.

Практикалық сабақ кәсіптік құзыреттілік аймағының көлемінде манипуляцияларды меңгеру үшін клиникалық базаларда жүргізіледі.

5. Жоспарланған білім беру нәтижесін бақылау

Ағымдық бақылау: жазбаша тестілеу, жазбаша/ауызша сұрау, ситуациялық есептерді шешу, практикалық дағдыларды бағалау.

Қорытынды бақылау: диф сынақ тест саны (144)

Бағдарламалық материалдың мазмұнын студенттердің игеру деңгейін тексеру үшін заманауи тәсілдері мен бақылау әдістері қолданылады. Бақылау түрлерін жүргізуге таңдау құқығы қарастырылған.

6. Ұсынылған әдебиеттер

6.1. Негізгі әдебиеттер:

1. Бабаева К.С., “Физиотерапия”, Оқу әдістемелік құрал, Алматы - 2009
2. Боголюбов В. М., Пономатенко Г. Н. “Общая физиотерапия”- М.: С-Пб, СЛП, 1996г.
3. Ясногородский В. Г. Справочник по физиотерапии – М.: Медицина, 1992г.
4. Н., Докиш Ю.М., Чистякова Н.А. Руководство по реабилитации больных, частично утративших трудоспособность. М.: Медицина, 1990

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Неврология, психиатрия және психология кафедрасы		044/56-15
ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ		10 беттің 10 беті

5. Ушаков А. А. Руководство по практической физиотерапии – М., ТОО АНМИ, 1996г.

6.2. Қосымша әдебиеттер:

1. Клячкин Л.М., Щегольков Медицинская реабилитация больных с заболеванием внутренних органов: Руководство для врачей. – М.: Медицина, 2000.-328с.
2. Окорочков А.Н. Лечебные болезни внутренних органов: Практическое руководство: В 4 т.- Витебск: Белмед книга , 1998.
3. Аулик И.В. Определение физической работоспособности в клинике и спорте – М. Медицина 1990-217с
- 5 Пономаренко, Г. И. Жалпы физиотерапия: оқулық /. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 384 бет. с. -1экз.
- 6 Пономаренко, Г. И. Жалпы физиотерапия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 384 бет-1 экз.
- 7 Абдухалыков, А. М. Основы физиотерапии и курортологии. Курорты Казахстана и Средней Азии: учебник - Алматы : Эверо, 2013. - 160 с- 20 экз.
- 8 Молчанов Г. И. Фармацевтические технологии: современные электрофизические биотехнологии в фармации: учеб. пособие для студентов фармацевтических вузов 4 и 5 курсов . - М. : Альфа-М : ИНФРА-М, 2009. – 50 экз.
- 9 Улащик В. С. Общая физиотерапия: учебник. - 3-е изд., стер. . - Минск, 2008. –2 экз.
- 10 Соколова Н. Г. Физиотерапия: учеб.- 5-е изд. - Ростов н/Д., 2008. – 3 экз.

6.3. Оқыту құралдары

- CD дисктер;
- DVD дисктер;
- Интерактивті тақта;
- Видеофильмдер;
- Слайдтар.

«Физиотерапия» пәнін оқыту мен үйрету кезінде: Поток-1, “Тонус-1”, “Тонус-2”, СНИМ-1, “Диадинамик ДД-5А” (Франция), “Электросон-1”, Амплипульс-4, Искра-1, УВЧ-66, УВЧ-66, УВЧ-62, УВЧ-4, “Мини-терм”, УВЧ-300, “Луч-58”, “Луч-2”, “Волна-2”, “Ромашка”, Радиус-1,2, УЗТ-101, Соллюкс және Минин шамы физиотерапиялық аппараттары, құрғақ парафин, емдік балшықтар, түрлі минеральды сулар, анатомиялық құралдар, тренажерлар, манекендер, фантомдар, медициналық құжаттар, аспаптар, аудиовизуалды заттар (электронды видео фильмдер) және т.б. оқу көрнекі құралдары қолданылу ұсынылады

Оқытушының қолы

